

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Επιστροφή στη Βαβέλ

Εικόνες μιας καθημερινότητας όπου οι πάντες διαστρεβλώνουν τα λεγόμενα των πάντων στο νέο βιβλίο του Χάρη Βλαβιανού

Ο Χάρης Βλαβιανός

ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ
Πλατωνικοί
διάλογοι ή γιατί στο
σπήλαιο κάνουν
όλοι πάρτι
Εκδόσεις Πατάκη,
2022, σελ. 256,
τιμή 12,80 ευρώ

Δεν είναι η πρώτη φορά που ο Χάρης Βλαβιανός αναμετρείται με το χιούμορ, με την ειρωνεία ή και με το κωμικό στοιχείο. Οι Πλατωνικοί διάλογοι ή γιατί στο σπήλαιο κάνουν όλοι πάρτι (εκδ.

Πατάκη) έλκουν την καταγωγή από δύο τουλάχιστον παλαιότερα βιβλία του: τα μικρά (λημματογραφικού τύπου) πεζά *Britannica* (2004) και την ποιητική συλλογή *Σονέτα της συμφοράς* (2011).

Το τωρινό, πάντως, βιβλίο δεν είναι ούτε χιουμοριστικά θησαυρίσματα ούτε ποιήματα ποιητικής και ποιητικού αναστοχασμού σε μια πορεία αποστασιοποιημένης αιώρησης ανάμεσα στο χαμηλό και το υψηλό. Υπάρχουν, βεβαίως, εδώ και το βρετανικό wit και ο εν μέρει ειρωνικός αυτοέλεγχος για ζητήματα της ποίησης και κάποια ψήγματα κωμωδίας. Εκείνο, παρ' όλα αυτά που διαισθάνομαι πως βαθύτερα επιδιώκει με τα ανά χείρας πεζά του ο Βλαβιανός είναι να ανεβάσει την ένταση της ειρωνείας, μέσω των πολλαπλών του προσώπων (πολλά έχουν αυτοβιογραφική αφετηρία), ενόσω θίγει το αδύνατο της επιτυχίας οιοδήποτε τελεσφόρου αποτελέσματος στις διαπροσωπικές σχέσεις.

Αν η γλώσσα έχει κυρίως να κάνει, όπως τουλάχιστον λένε οι γλωσσολόγοι, με την επιτελεστική λειτουργία, με την ικανότητά της να μεταφέρει μηνύματα κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας των ομιλητών της, τότε το βιβλίο του Βλαβιανού, λιγότερο από την κωμική του διάθεση, αποκαλύπτει το έρεβος και τη Βαβέλ του καθημερινού βίου, όπου όχι μόνο κανένας δεν μπορεί να συνεννοηθεί με κανέναν, αλλά και οι πάντες μοιάζουν έτοιμοι να διαστρεβλώσουν τα λεγόμενα των πάντων, δίνοντας στη σκιά τους πραγματικότητα τιμές αλήθειας [αυτό είναι και το νόημα της εν τίτλο παραπομπής στον Πλάτωνα – αντί για τη σοκρατική μειευτική του διαλόγου, την προεργασία για την κατάληξη σε μια προαποφασισμένη φιλοσοφική θέση, θα επικρατήσει η καθολική (ατομική και συλλογική) κωφότητα].

Ετσι, όμως, δεν βρισκόμαστε μπροστά σε κωμωδία παρεξηγήσεων, αλλά στην αποθέωση του θεάτρου του παραλόγου. Κι αν συχνά τα δρώμενα προκαλούν ένα είδος ευφρόσунου γέλιου, ας θυμηθούμε το θέατρο ή και την πεζογραφία του *Μπέκετ* για να έρθουμε πιο κοντά στο κλίμα του Βλαβιανού.

Η γλώσσα αποτελεί την αφετηρία και το τέρμα των ιστοριών του Βλαβιανού κι εδώ θα δούμε και μια επιδέξια προσομοίωση προφορικότητας σοφά ενσωματωμένη στη γενικευμένη συνθήκη της καθημερινής ασυνεννοησίας με παραπομπές στον αμερικανό ποιητή *Τζέιμς Τέιτ*, και στον υπερρεαλιστικά κωμικοτραγικό χαρακτήρα της προφορικής του γλώσσας, συνεπικουρούμενες από μεταφράσεις ποιημάτων της βρετανίδας ποιήτριας *Κάρολ Ανν Ντάφι* και του ρώσου αντιφρονούντος *Ντμίτρι Αλεξάντροβιτς Πρίγκοφ*.

Να σημειώσω επιλογικά πως τα προσώπια του Βλαβιανού είναι κατά κανόνα άνθρωποι υψηλής καλλιέργειας και ξεχωριστής παιδείας (όχι πως λείπουν και οι άνθρωποι κοινής κοπή). Ουδείς εξ αυτών εξαιρείται του κανόνα της ασυνεννοησίας και το ειρωνικό δράμα που παίζεται στις σελίδες του βιβλίου γίνεται έτσι απείρως αιχμηρότερο.

Η τέχνη δεν είναι σε θέση να μας βγάλει από στενωπούς – μπορεί, όμως, σίγουρα, να μας χαρίσει υψηλές στιγμές αυτογνωσίας και, προτίστως, απόλαυσης.